

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13531,Woldenberg-jenieckie-losy-oficerow-Wrzesnia-wystawa-plenerowa.html>
28.02.2026, 12:25

Woldenberg - jenieckie losy oficerów Września - wystawa plenerowa

Wystawa „Woldenberg – jenieckie losy oficerów Września” związana jest z obchodami 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej i dotyczy losów blisko 7 tysięcy polskich żołnierzy osadzonych w obozie jenieckim Woldenberg II C (dzisiejszy Dobiegniew). Ekspozycja ukazuje, dziś częściowo zapomniany, temat poruszających przeżyć żołnierzy, którzy stawiali heroiczny opór w kampanii wrześniowej, a następnie przez kolejne lata wojny byli osadzeni w niemieckich obozach. Zobaczyć na niej można, w jak trudnych warunkach obozowych żołnierze podejmowali walkę – przede wszystkim z psychicznym zniewoleniem. Jak pisał Marian Brandys, wybitny eseista oraz jeniec Oflagu II C: „W Woldenbergu ludzie nie ginęli pod obcasami SS-manów jak w Oświęcimiu. Terapia woldenberska polegała na doprowadzeniu ludzi do obłądu”.

Na 16 planszach autorzy wystawy starali się przedstawić wiele aspektów funkcjonowania obozu: od momentu jego założenia poprzez organizację i warunki życia do licznie podejmowanych ucieczek. Podjęto próbę zwrócenia uwagi na swoistą walkę polskich jeńców z okupantem, walkę, która rozgrywała się na zupełnie innych płaszczyznach aniżeli we wrześniu 1939 roku. Istotą jej była szeroka aktywność oficerów: intensywna edukacja, rozbudowane formy działalności kulturalnej, w tym chociażby zorganizowanie olimpiady czy działalność konspiracyjna. Wszystko to stanowić miało panaceum na „terapię woldenberską”.

Wystawa przygotowana została dzięki życzliwości i wsparciu Ireny Zmoczyńskiej – kustosza Muzeum Woldenberg II C w Dobiegniewie, skąd pochodzi większość materiałów archiwalnych umieszczonych na ekspozycji.

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 2.08 MB\)](#)